

Renhold på Zanzibar

Sylwia Høgmo står for praktisk opplæring.

Etter besøk nummer to er vi nå godt i gang med opplæring og bistand til sykehuset på øygruppen Zanzibar i Øst-Afrika.

Haukeland universitetsjukehus (HUS) er involvert i et fredskorpsprosjekt på Zanzibar. Her bistår vi sykehuset Mnazi Mmoja Hospital med forskjellige faggrupper i flere prosjekter.

I 2015 ble renholdsavdelingen ved HUS bedt om å bistå med å høyne den hygieniske standarden på sykehuset. Konkret ønsket sykehuset hjelp til opplæring av

renholdere, få på plass gode prosedyrer og vurdere renholdsutstyret.

2015: Den første turen

Turen min til Zanzibar i 2015 var ment å skulle være første runde i et opplæringsprogram. Men det viste seg at det først ville være nødvendig med en god kartlegging av forholdene der. For det virket lite fornuftig

å snakke om mikrofiberklutens gode egenskaper, når det knapt fantes en klut å oppdrive (de brukte i stedet biter av laken).

Den 11. november 2016 åpnet den nye barneklubben ved Mnazi Mmoja Hospital, et bygg på ca. 2700 kvm finansiert med midler fra Den norske ambassaden i Dar Es Saalam, helsestyremaktene på Zanzibar og bergenserer Trond Mohn.

Under 2016-turen skulle vårt fokus etter hvert flytte over fra hovedsykehuset til barneklubben

ken. Her kunne man starte renholdet helt fra bunnen av, og organisere og starte opp med nytt personale og nytt utstyr.

2016: Ny reise til Zanzibar

Etter erfaringene fra 2015 utarbeidet vi et nytt opplæringsprogram som la vekt på hygiene, der deltakerne skulle lære om hvordan man kan unngå å spre mikroorganismer rundt på sykehuset. Planen var også å introdusere dem for nytt renholdsutstyr.

Litt utstyr var sendt ned i fjorårets container og noe i årets – enkle ting som mopper, kluter, skaft og stativer, noen flasker med rengjøringsmidler, svamper og lignende.

Jeg visste at det var dårlig med vaskemuligheter for mopper og kluter, og fikk derfor prosjektet til å kjøpe inn både vaskemaskin og tørketrommel. Maskinene ble kjøpt i Norge og produsenten hadde representant i Dar Es Saalam, en trygghet for at noen kunne ta service på dem.

Arbeidsleder i Hospitaldrift Renhold, Sylwia Høgmo, skulle denne gangen bistå undertegete under oppholdet.

Fjorten interesserte renholdere og to arbeidsledere følger med når jeg underviser på engelsk. Hospital Secretary Ahmed Jahzumi oversatte til swahili.

Mange forberedelser

Før avreise etterlyste vi det som var sendt ned og fikk tilbakemeldinger på at alt var funnet, og at vaskemaskin og tørketrommel var montert. Alt så lyst ut og det var bare å sette seg på flyet.

To forventningsfulle personer stilte dagen etter ankomst opp på Mnazi Mmoja Hospital. Bare deler av det som var sendt fra Norge, ble funnet. Sykehuset hadde ikke anskaffet så mye som en toalettstol selv.

Vaskemaskin og tørketrommel var ikke montert, men sto heldigvis trygt inne på et lager. Ting vi hadde fått tilbakemeldinger om var i orden, viste seg nettopp å ikke være det.

Måtte få nytt utstyr

Så da var det bare å improvisere og ta i bruk mest mulig av det jeg «tilfeldig» hadde sendt hit hjemmefra. Rengjøringsvognene var korrodert pga. klimaet og kunne ikke brukes. Fra en forhandler i Dar Es Saalam fikk vi kjøpt støvkoster, som sikkert var nytt for renholderne her, og likeså rengjøringsvogn.

Penger til å kjøpe inn nødvendig rekvisita ble skaffet som en gave fra Haukeland universitets-sykehus. Litt kontanter fra egen lomme måtte til for å kjøpe inn toalettstoler, svamper, kost og brett fra lokale butikker i Stone Town. Viktig å støtte de lokale butikkene!

Endelig: undervisning!

Så var det klart for teorikurset. Renholderne (som kalles the health orderlies) ble introdusert for nytt renholdsutstyr, der det sikkert var ting de aldri hadde brukt før. Undertegnede foreleste på engelsk, som ble oversatt til swahili av vår kontaktperson på MMH, Ahmed Jahzumi. 14 renholdere og to arbeidsledere fulgte ivrig med.

Vi ba de to arbeidslederne om å sette opp en liste om når renholderne skulle delta i den praktiske opplæringen. Vi hadde bedt om 2-3 renholdere pr. dag for å kunne ta oss dem på en god måte. Og en time forsinket stod det tre «health orderlies» og to «supervisor cleaning» klare for å få den praktiske opplæringen. Dette gikk overraskende bra og de gjorde som de ble vist av vår arbeidsleder Sylwia. Språkmessig kom vi også godt ut av det, da de to arbeidslederne Idrissa og Abdi kunne en del engelsk og fungerte som tolker.

Resten av uken ble praktisk opplæring gjennomført med alt fra null til fjorten deltakere pr. dag. Vi fikk lært dem hvordan renholdet skulle (burde) utføres, med noen lokale tilpasninger. Vi måtte hele tiden skjele til lokale prosedyrer fastsatt av helseministeriet på Zanzibar, selv om de ikke alltid var slik vi ville ha gjort tingene.

Barneklirikken åpnes

Vi hadde en plan om å la de nye renholderne vaske ut sykehuset før den store åpningsdagen. Men uten at vi hadde blitt informert, kom det 30-40 sykepleierstudenter dagen før for å hjelpe til med byggvasken. Hele sykehuset «skinte» da presidenten på Zanzibar foretok den offisielle åpningen.

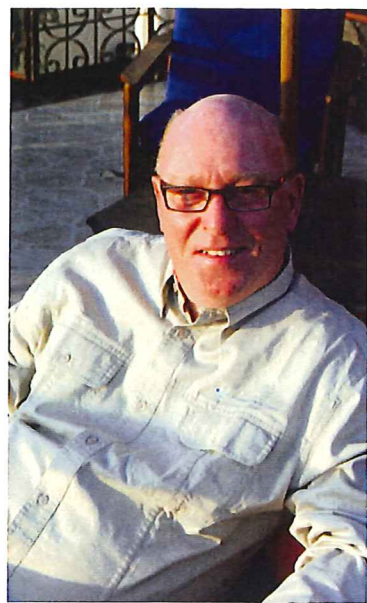
Etter tre uker returnerte Sylwia hjem til Norge. Vi var enige om at vi hadde oppnådd det vi ble bedt om å gjøre, selv om vi kom opp i situasjoner vi ikke hadde forberedt oss på, og erfarte at ting tar tid når noe skulle gjøres. Så utfordringene sto i kø enkelte dager og frustrasjonen ble ofte deretter. Men det var så positivt å se hvor interesserte og ivrige renholderne på MMH var, når vi kom med noe helt nytt til dem.

Ble de selvgående?

Det vi er spente på, er hva som skjedde etter at vi overlot dem til seg selv. Fikk de orden på mopper, vaskemidler, toalettstoler og vask av mopper og kluter?

Dette og mye mer håper vi å få svar på om ikke så lenge, under vårt neste besøk til Zanzibar nå i 2017. Dersom vårt opplegg har fungert på den nye barneklirikken, ønsker sykehuset å videreføre dette til hovedbygget, der utfordringene vil bli enda større enn på denne turen.

Hakuna matata!

TROND HOLM JOHANSEN
Enhetsleder Hospitaldrift Renhold
ved HUS

Til venstre: Renholdet kan by på litt andre utfordringer enn vi er vant med fra Norge.

Til høyre: Praktisk opplæring i forebyggende smittevern.

